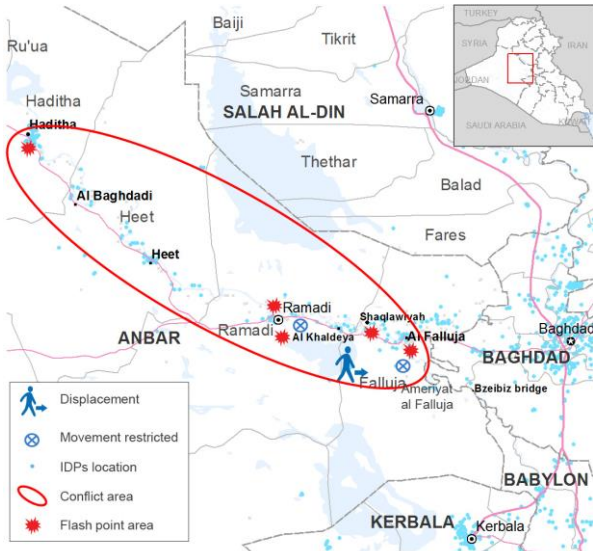

ئهم راپورته له لایهن نووسینگهی ههماهنگی کاروباری مروی له عیراق به ههماهنگی لهگهڵ هاوکارانی مروی ناماده کراوه. ماوهی ۲۹ تهموز - ۴ی ئابی ۲۰۱۵ له خۆدهگریت. لهبهر گۆرانی ههرمهکی بارودوخهکه ئهگهری ههیه که ژمارهکان و شوپنهکان که به لیستیک لهم راپورته دانراون چیتێر دهقیق نابیت. ئهم بهلگهنامهی که وهرگێردراوه وینهی فهرمی نیه، بهلگهنامه فهرمییه که له وینه ئینگلیزیهکهوه سرچاوه دهگریت. راپورتی داهاوتو له دوروبهری ۱۴ی ئابدا بڵاودهیبتهوه.

ههواره سههرهکیهکان

شوینی نهخشهکه: سنورمهکان و ناوکهکان که نیشان دراون و ئه ههنگارهیهی که بهکارهینراوه لهسهر ئهم نهخشهیه بریتی نیه له وینهی فهرمی یان چینگای قبولکردن بێت له لایهن نهموه بهگر تووکهکان

- دهستگهیبستنی مروی به سنورداری دهمنینتهوه له پارێزگای ئهنبار له نیوان ئوپراسیۆنه سهربازییه بهردهوامهکان.
- بههاناوههاتنی فریاگوزاری بهردهوامی ههیه لهو ناوچهیهی که دهستیان پێ دهگهیهندریت، لهوانه بۆ ئهوه کهسهانی که رادهکهن بهرمو پردی بیزب و خێوهتگهکانی عامریهت نهلفهلوچه.
- خهڵک له شاری گهشتیاری حهبانیه له ئهنبار پنیوستیان به دهستگهیبستنی باشتر ههیه بۆ ئای سهلامت.
- تاكو ئیمرو، ۲۰ لهسهادی ئهوه پالێشتیه داراییهیهی که پنیوسته له ژیر پلانی بههاناوههاتنی مروی عیراق بۆ سالی ۲۰۱۵ وهگرارهوه.

۸,۶ ملیۆن کەس پنیوستیان به هاوکاریه	۵,۶ ملیۆن به ئامانجی هاوکاری کردنیان	۳,۱ ملیۆن بریتین له کهسانی ئاواره ی ناوخوی	۲,۹ ملیۆن کهسی ئاواره که له دهرهوهی خێوهتگهکان ژبان بهسهر دهبن	۳,۲ ملیۆن کهسی زیان بهرکەوتوو له کۆمهڵگا خانەخوێکان	۰,۲۵ ملیۆن پهنابهری سوری
---	--	--	--	---	------------------------------------

تیروانینیکی بارودوخهکه

ئوپراسیۆنه سهربازییه بهردهوامهکان به درێژایی ریگیاری رومادی - ئهلعامریهت له پارێزگای ئهنبار، لهوانه هیزشه ئاسمانیهکان و شهری زهمنی، بهردهوامه له مەترسی بۆ سههر ئهوه خهڵکه. بارودوخهکان راپورت کراون که بهرمو خراپتر چون له فلهوجه و رومادی، لهو شوپنهیهی که راپورتهکان ههن لهبهره ی بۆردومانکردنی سهخت و زیان گهیاندن به هاوڵاتیانی مهدنی، لهگهڵ راپورته پشت راستهکراومکانی سهبارت به قوربانیان. دهستگهیبستنی مروی به بهرمهنگاری دهمنینتهوه، بۆ ههر دوو هاوکارانی مروی بۆ دهستگهیبستنی بهو خهڵکهیهی که زیانیان بهرکەوتوو بههۆی ئهم قهیرانهی ئیستاهه و بۆ ئهوه خهڵکه تاكو به سهلامتی دهستیان بگات به هاوکارانی مروی و خزمهتگوزاریهکان. ریگهکانی دهستگهیبستن بۆ کهسانی ئاواره له ئهنبار سنوردارن و زۆریهیهی ریگهکان له رومادی و فلهوجه راپورت کراون که قهدهغه کراون یان داخراون.

ههندی لهو کهسهانی که توانیویانه له ناوچهی ملاملانیکه رابکهن گهیشتونته پردی بیزب بۆ پهینهوه بۆ پارێزگای بهغدا. ههسچهنده، دهستگهیبستن لهسهرتاسهری پردهکه بهش بهشه و به پچرپچری ماوتهوه. ژمارهیهی ئهوه کهسهانی لای پردی بیزب و ناوچهی دوروبهری پردهکه

بۆ زانیاری زیاتر، "ئهو دیوی قهیرانهکه ببینه" له کۆتایی راپورتهکه

زیاد و کهمی بهخویمه ببینوه. بهلام دمخملینریت که له هزار کس کمتره.

کاتیک ناوارمکان ناتوانن له روبری فورات بیهرنهوه، لبعهرههئدئ راپورت دمکن که دمجولین بهرمو شوینی خیومتگهکان له ناوچهی عامریهت ئهلفهلوچه. هاوکاری مرویی، لهوانه ناو و شوینی حمانهوه و خوراکي ناماده بۆ خواردن، دابین کراوه بۆ ئه خهلمکهی ناوچهی پردی بیزیز و ناوچهی خیومتگهکان له عامریهت ئهلفهلوچه. بۆ نیشتهجیکردنی ئه ناوارانه له ناوچهکهدا، هاوکاران مرویی دهستیان به نیش و کار کردوه بۆ دامهزاندنی خیومتگهی تازه لهسهر پردهکه له لای ئهنبار، به توانابهک بۆ ۳۰۰۰ کس.

له رۆژی ۳ی ئابدا، کاروانیکی فره ئازانس سهردانی شاری گهشتیاری حهانییهیان کرد له ئهنبار. دۆزینهوه سهرمتابیهکان ئهوه نیشان ددهن لهو کاتهی بارودوخی ۲۶۱۰۰ کهمی ناواره بهرموپیشچوهه له رووی تهندروستی و زیاد کردنی پهپهکانی ناو، هیشتا له خوار ستاندهرمومه. وویستگهی چارسهسهرکردنی پرۆژهی سهرمکی ناو بهی فلتس و کلۆرین پهپهدهدات. هیزه سهربازیهکانیش ناو له وویستگهی چارسهسهرکردنی ناو دهین لهسهر بنهمای رۆژانه. ههئدئ له کهمانی ناواره راپورتیان کردوه که پاره ددهن بۆ کرینی ناوی چارسهسهرنهکراو، که پهپهراوه له دهراپچهی حهانییه بۆ قهسبوکردنهوه بۆ ئه ناوه ناتمهواوهی که وهرگیراوه. نهخۆشیهکانی نیشحال بوون و پیست که زیان دهگهینن به ههردوو مندالان و ههرزمکاران راپورت کرابوون. هاوکاران ناو و خاوین کردنهوه و پاک و خاوینی و تهندروستی بهدواداچوون دمکن لهسهر دۆزینهوهکان بۆ دهستیانشان کردنی ئه کیشانهی که بهرزکراونهتوهه له ماوهی کاروانهکه.

هیرشه ناسمانیهکان بۆ سهه پینگه و بارهگاکانی پارتی کریکارانی کوردستان له پاریزگاکانی دهوک و ههولیر که له رۆژی ۲۴ی تههموز دهستیان پیکرد بهردوامی ههبوو ههتا ۱ی ئاب. دهسهلاتداران راپورتیان کردوه له دهرنجامی ئه هیرشانه قوربانی هاوالاتیانی مهدهنی لیکهوتوتهوه. ههولمهکان له ریگادان لهلایهن دهسهلاتداران بۆ دلنیابوون لهوهی که میکانیزمیک ههیه بۆ دهستیانشان کردنی داوایهکان له قهسبوکردنهوه و ریکهوتن لهگهمل قهسبوکردنهوهی کۆتایی بۆ جوتیاران که ئازهل و دانهیلهکانیان لهبهر ئه هیرشانه لهدهستچوهه یان ئه ناگرهه که بههوی ئهوانهوه دهستی پیکرد.

لهسهرمای مانگی ئابدا که ریک پهک سال بهسهر هیرشهکانی سهه قهزای شنگال تیدهپهریت له باکور- رۆژناوای عیراق. ژماریهکی گهلیک زور که زیاتره له ۴۰۰۰۰۰ کهمی ناواره بههوی هیرشهکان به ناوارمیی دهمننهوه، به شیهیهکی سهرمکی له پاریزگاکانی دهوک و موسل. نزیکههی سهی چارمگی ئه ناوارانه له بالهخانه تهمونهکراوهکان یان لهناو خیومتگهکان ژیان بهسهردهین که لهلایهن حکومهت و نهتوه بهکرتوهکان و هاوکاران بۆ ئه ناوارانه دروست کراون، لهوهتهی وهرزی هاوینی رابردوو. خیزانه ناوارمکان یارمهتیاران دراوه به پیدانی هاوکاری خوراک، خزمهتگوزاریهکانی چاودیری تهندروستی، ناوی خاوین و هاوکاری بۆ نامادهبوون له قوتابخانه له ماوهی سالی رابردوو.

پالیشتی کردنی دارایی

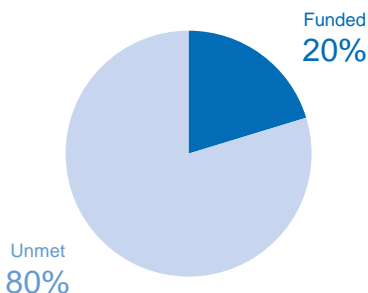
له رۆژی ۴ی حوزمیران، داوایهکی چاوپاخشیندراوه و کاری لهپیشینهی پلانی بههاناوههاتی مرویی عیراق دهستی پیکرا بۆ دابین کردنی هاوکاری رزگارکردنی ژیان و پاراستن بۆ ۵,۶ ملیون کهم که پنیوستیانه، بهشیکی ههموو ئهوانهه که پنیوستیان بههاوکاریه، بۆ ئه ماویهه که ماومه له سال. ههرچهنده ههئدئ له هاوکاری دمکن بهلام برمهکی تهواو بهش ناکات بۆ پرکردنهوهی پنیوستیهکان. بههوی کورتهپنان له پالیشتی کردنی دارایی، هاوکاران ناچارکراون که پارچهکانی خوراک بپرن بۆ ئه کهمانی که لهدهرموهی خیومتگهکان ژیان بهسهردهین. بهرنامهکانی تهندروستی لهسهرتاسههه و ولات کهم کراونهتوهه و خزمهتگوزاریهکانی پهرورده به ناریکی دهمننهوه.

پلانی بههاناوههاتی مرویی عیراق بۆ سالی ۲۰۱۵

پالیشتی کردنی دارایی به گۆزهه گروپ (به ملیون دۆلاری ئهسهریکی)

۴۹۸ ملیون دۆلاری ئهسهریکی

داواکراوه

	Funded	Unmet	% Covered
Food Security	180		14%
Shelter/NFI	95		13%
Health	60		7%
Protection	54		65%
WASH	44		29%
Education	26		6%
RRM	12		0%
Social Cohesion	10		0%
Coordination	7		24%
CASH	5		119%
CCCM	3		0%
Logistics	2		120%
ETC	1		31%

ژمارمکانی پالیشتی کردنی دارایی ههروهک له ۳۱ی تههموزی ۲۰۱۵. ئه تهختکردنهه نیشتا بریتی به له ۲۲,۷ ملیون دۆلاری ئهسهریکی بۆ پالیشتی کردنی دارایی به کۆمیلی مرویی عیراق هیشتا له ژمارانهی سهرمودها نیه. ههموو هاوکاران مرویی، لهوانه کۆمک بهخشان و ئازانسهکانی وهرگرتن، هاندراون که به خزمهتگوزاری دارایی نووسینگهی ئوچا ریگهینن لهم مایهه (FTS - <http://fts.unocha.org>) of cash and in-kind contributions by e-mailing: fts@un.org

بهاناهاتنی مرویی

پنویستیهکان:

- ناوارمبون لهناو خودی ئهناو راپورت کراوه که هئوایشی بهخویمه بینهوه له ماوهی ههفتهی رابردوو، بهشیکه بههوی سنورداریهکان لهسهه جولانهوه لهلایهن داعش، ههروهها بههوی ئهوه شهپوله گهرمایهی ئیستا و ریگا دورودریژمهکان.
- گهرانهوی ناوارمهکان بهردومه له پاریزگای سهلاحهددین، زوریهیان بو تکریت، لهو شوپنهی که بارودوخی ئهمن وئاسایش به شلهژاوی دهمینیتیهوه.

بهاناهاتن:

- ههلسهنگاندنهکانی پاراستن جیهجی کراون که ۸۰۰۰ کسهی ناواره لهخودهگرت له باشور و ناوهراستی عیراق. تیمهکانی پاراستن ۲۰۷ حالتهیان تومارکردوه بو پیدانی هاوکاری یاسایی و ۵۴۸ کسهی ههژاریش رهوانهکراوبون بو ئاژانسهکان بو وهگرنتی هاوکاری ماددی.
- دوو تومارکاری سهلامهتی توندوتیزی لهسهه بنهمای رهگهزی، ههلسهنگاندنهکانی ژینگهیی جهستی بو بریاردان له کیشه راستهقیهکان و لهبهه چاوگیراوی سهلامهتی بو نافرمتان و کچان، نهجام درابوون له سهلاحهددین و عامریهت نهلفهلوچه.
- ۱۶ نافرمت خزمهتگوزاریهکانی دهروونی کومهلایهتیهکان وهگرنتوه و ۱۸ نافرمتیش خزمهتگوزاریهکانی یاسایی و دهروونی کومهلایهتیهکان بو دابین کرابوو له بهغدا.
- ۱۰ نافرمت مهشقیان پیکراوه و مکو ماموستایان له خانهقین و جولیهیان پیکراوه تاکو راهینهرایهتی بکهن بو ئهوه نافرمتانهی که ناوارمبون لهسهه چونیتهی ههلسهنگاندنی پنویستیه سهه مکیهکانیهکان و دابینهیان بکهن لهگهله هاوکاری دهروونی کومهلایهتی.
- شهس حالتهی پینشیلکاری زور خراب له بهرامبهه مندالان دهستنیشان کرابوون و رهوانهکراوبون بو خزمهتگوزاریهکان و بهواداچوون لهلایهن ستافی پاراستنی مندالان.
- له پاریزگای دهوک، ههشت دانیشتنی هوشیارکردنهوه جهختیان لهسهه دهمکریتیهوه لهسهه هاوسهگری مندالان، کریکاری به مندالان و تهنروستی مندالان جیهجی کرابوون لهگهله ۳۳ خانهواده.
- حالتهکانی پاراستنی مندالان دهستنیشان کراون له ریگهیی ۱۱۶ هیل یارمهتی دان که چاودیری کراون. هیل یارمهتی بریتی به له خزمهتگوزاری تهلفون که لهلایهن دهسهلاتدارانی کوردستان بهزیوه دهریت و زانیاری و خزمهتگوزاریهکانی رهوانهکردن بو مندالان دابین دهکات.

بوشاییهکان و ریگریهکان:

- دهستگهستن و مکو بههنگاریهکی گهوره دهمینیتیهوه له پاریزگای ئهناو بههوی داخستنی خاله پشکینه سهه مکیهکان له دهرهوهی ئهناو لهوانه (له سنوری پهینهوهی سوریا)، بارودوخیکی ئهمن و ئاسایشی ناسهقامگیر به دریزایی ریگا سهه مکیهکان و ریگریهکان راپورت کراون که خراوتنه بهر دهمیهکان لهلایهن داعش بو ئهوه خیزانانهی که دهیانویهت ناوچهکان بهجیبیلن.
- سههتسهه مکی زیزگوز و بازینجه بو کورکندنهوه ناوارمهکان له سلیمانی داوای خزمهتگوزاری بهپهله دهکهن بو نهخشه دانان تاکو کسهه ههژارمهکان بتوانن شوپنی حهوانهوه بدوزنهوه، ههروهک خیمهگهکانی عهربهت و ناشتی له توانای خوین پربوتهوه.
- چالاکیهکانی پاراستنی مندالان بهی پالپشتی کردنی دارایی دهمینیتیهوه. بهی پالپشتی کردنی دارایی زیاتر، بهلایهنی کسههوه ۷۰ لهسههه چالاکیهکانی پاراستنی مندالان مهترسی کوتایی بیهنانیان لیدهکرت، لهوانه هاوکاری دهروونی – کومهلایهتی، حالتهی بهریوهبردن و رهوانهکردن بو خزمهتگوزاریه تاییهتهکان.

ناو و خاوین کردنهوه و پاڭ و خاوینی

پنیوستیهکان:

- ناوی تهواو و سهلامهت بۆ نزیکه‌ی ۲۶۰۰۰ کەس له شاری گهشتیاری حه‌بانیه (له ئهل مه‌دینه و ئهل سیاحیاح، له قه‌زای حه‌بانیه) له پارێزگای ئه‌نبار و هه‌کو کارێکی له‌په‌شینه دهمینتیه‌وه دوابه‌دوای کشانه‌وه‌ی خزمه‌تگوزاریه‌کانی تانکه‌ری ئاو له‌لایهن هه‌ندێ له هه‌وکارانی ناوخۆ به‌هۆی خزمه‌تگوزاریه‌ سنوردارمکانی تانکه‌ری ئاو و پنیوستی بۆ گۆرینی ئاراسته‌ی تانکه‌ری ئاو بۆ ناوچه‌کانی تر که پنیوستیان پنییه.
- دوو په‌که‌ی چارمه‌سهرکردنی ئاو و تۆرمکانی ئاو پنیوسته‌ له ئهلخالديه له قه‌زای رومادی له پارێزگای ئه‌نبار دابمه‌زین بۆ پرکردنه‌وه‌ی پنیوستیه‌کانی دابین کردنی ئاو بۆ کسه‌سانی ئاواره و کۆمه‌لگا خانه‌خوێکان.
- نزیکه‌ی ۱۸۰۰ کەس که گه‌راونه‌ته‌وه بۆ سعديه له قه‌زای خالس و بۆ لادێ ی عملی له قه‌زای موقداده له پارێزگای دیاله داوای کۆمه‌کی ئاو و ئاسانکاریه‌کانی خاوین کردنه‌وه و کهل و په‌له‌کانی پاڭ و خاوینی ده‌کهن.
- نزیکه‌ی ۵۳۰ کەسی ئاواره له کوفه و ئه‌وانه‌ی که به‌دریژی شقه‌می که‌ربه‌لا ژیان به‌سه‌رده‌به‌ن و له گه‌رمکی ئه‌لمه‌کرمه له شاری نه‌جه‌ف له پارێزگای نه‌جه‌ف، داوای ئاو و ئاسانکاریه‌کانی خاوین کردنه‌وه و کهل و په‌له‌کانی پاڭ و خاوینی ده‌کهن.

به‌هاناوه‌هاتن:

- نزیکه‌ی ۱۴۸۷۵۰ کەسی ئاواره ده‌ستیان پینگیه‌نراوه به پیدانی کۆمه‌کی ئاو؛ ۱۱۸۴۰۰ به پیدانی خاوین کردنه‌وه و ۸۱۵۰ کەسیش به پیدانی کهل و په‌له‌کانی پاڭ و خاوینی و به‌سه‌رکردنه‌وه‌ی ناستی له پارێزگاکانی ئه‌نبار و به‌غدا و به‌سه‌ره و نه‌جه‌ف و سه‌لاحه‌ددین له ماوه‌ی ئه‌م هه‌فته‌یه.
- نزیکه‌ی ۳۰۰۰۰ کەسی ئاواره مادده‌مکانی خاوین کردنه‌وه‌ی ناویان بۆ دابین کرابوو له شاری گهشتیاری حه‌بانیه له ئه‌نبار. فریدانی پاشماوه‌ی ئاو و کۆکردنه‌وه‌ی پاشماوه سوودی گه‌یانده‌وه به ۲۴۰۰ کەسی ئاواره. تانکه‌ری ئاوێ ژێتر ده‌ستیان پیکراوه بۆ پرکردنه‌وه‌ی کهم و کورتیه‌کانی ئاو، له‌و کاته‌ی چارمه‌سهرکردنی په‌که‌ی ئاو نێردراوه بۆ ده‌ستنیشان کردنی بۆشاییه‌کان له سه‌لامه‌تی ئاو.
- ۳۲ ته‌والیته‌ و همهم و چوار تانکی ئاو به‌ توانای ۵۰۰۰ لیتر هه‌ریه‌که‌یان چه‌سپه‌کراون له خێوته‌گه‌ی ئه‌لمه‌مهل ئه‌لمونشید ۲ له قه‌زای قه‌لوجه له ئه‌نبار. ئه‌مه‌ش له‌گه‌ڵ به‌هاناوه‌هاتن که جیه‌جی کراوه له قو‌ناغی په‌کی خێوته‌گه‌که، که پێک ده‌یت له چوار تانکی ئاو، ۱۶ ته‌والیته‌ و ۱۶ همهم.
- ۲۱۳۰۰ کەسی ئاواره ده‌ستیان پینگیه‌نراوه له ریگه‌ی تانکه‌ری ئاو له حه‌بانیه، رومادی و نخیب له ئه‌نبار.
- له پارێزگای به‌غدا، نزیکه‌ی ۱۳۰۰ کەسی ئاواره له خێوته‌گه‌ی ئه‌لبو سألح له قه‌زای موقداده ده‌ستیان ده‌گات به تانکی ئاو ۵۰۰۰ لیتری. دوو تانکی چه‌سپه‌ کراون له خێوته‌گه‌ی ئه‌لبو نهر بۆ خزمه‌تکردنی ۴۵۰ کەس. له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا، هه‌شت ته‌والیته‌ گه‌روک و همهم و تانکیه‌کی ئاو چه‌سپه‌ کراون له خێوته‌گه‌ی خه‌مه‌ت ئه‌لعراق بۆ ۶۵۰ کەس و دوو تانکی ئاو له خێوته‌گه‌ی که‌ره‌قانه‌ی ئه‌له‌رشید بۆ ۹۹۰ کەس.
- هه‌روه‌ها له پارێزگای به‌غدا، فریدانی ئاو پاشماوه و کۆکردنه‌وه‌ی پاشماوه نه‌نجام درابوون له سه‌نته‌ری ئه‌له‌تکه‌یه که‌سه‌نه‌زانیه بۆ کۆکردنه‌وه‌ی ئاوارمکان له که‌رخ، بۆ هه‌وکاری کردنی نزیکه‌ی ۶۳۰۰ کەسی ئاواره.
- ۲۰۰ پیداوێستی پاڭ و خاوینی، له‌وانه کلینسی خاوین کردنه‌وه و سابون و تایتی غه‌ساله، دابه‌ش کرابوون به‌سه‌ر ۸۵۸ کەسی ئاواره له قه‌زای شه‌ت ئه‌لعمره‌ب له پارێزگای به‌سه‌ره.
- کۆکردنه‌وه و گواسته‌وه‌ی پاشماوه له‌ریگادان له خێوته‌گه‌کانی باجیته‌ کهنده‌له ۱ و ۲ له (قه‌زای سه‌میل)، خێوته‌گه‌کانی چه‌میشکو، بیره‌سفی ۱ و ۲ له (قه‌زای زاخو) بۆ ۶۶۰۳۵ کەس له ریگه‌ی پارێزگای ده‌هوک.
- له پارێزگای نه‌جه‌ف، ۵۰ تانکی ئاو به‌ توانای ۵۰۰۰ لیتری ئاو ته‌واو کراون به‌ دریژی شقه‌می سه‌رمکی نیوان که‌ربه‌لا و نه‌جه‌ف که سوود ده‌گه‌یه‌نیت به ۱۰۰۰۰ کەسی ئاواره. ئیش و کار بۆ چه‌سپه‌ کردنی په‌که‌یه‌کی چارمه‌سهرکردنی ئاو و تۆری ئاو به‌سه‌رامیان هه‌یه.
- دابه‌سکردنی کۆمه‌کیه‌کانی ئاو و خاوین کردنه‌وه و پاڭ و خاوینی و هه‌کو (سابون و سه‌تلی ئاو و مه‌سینه‌کان و نابلونی زبێ و پیداوێستی پاڭ و خاوینی و قلینه‌کان) ده‌ستیان پیکراوه بۆ ۳۰۰۰ کەس که گه‌راونه‌ته‌وه بۆ ناخیه‌ی دیگه‌له، له قه‌زای سامه‌را له سه‌لاحه‌ددین.

بۆشاییهکان و ریگریهکان:

- بارودوخی شلهژاوی نهن و ناسایش لهگهل ناوارمبونی تازه و كهمبونوهی دهستگهشتتی مروبی دهبیته ریگر لهبهردهم توانای دهستگهشتن بهی كهسانهی كه پنیوستیان به هاوكاری رزگارکردنی ژیان و ناو و خاوین كردنهوه و پاگ و خاوینیه، بهتاییهتی له ناوچهكانی باشور و ناوهراست.
- لهسهرتاسهری وولات، گهرمای زور بهردهوامی ههیه و کاریگهری خراپی لهسهر بارودوخی ناو و خاوین كردنهوه و پاگ و خاوینی ههیه، كه نههش فشار دمخاته سهر كۆمهكیهكانی ناوی خواردنهوه كه پیشومخته سنورداره.

شوینی هوانهوه و كهل و پهله ناخوړاكیهكان

پنیوستیهكان:

- شوین هوانهوهكانی بهرگریگردن لهبهرامبهر په بهرمكانی گهرما (شوینهكانی هوانهوه لهبهرامبهر رهشمالهكان) بۆ ۱۲۰۰ كهسی ناواره له پاریزگاكانی نهبار و سهلاحهدین كه لهسهر پردی بیبیز گهیران خواردوه.
- گواستهوهی بهپهله داواكراوه بۆ نزیكهی ۲۳۰۰ كهسی ناواره كه له ئوتیلی شاری گهشتیاری ههبنیه دههیننهوه له نهبار بۆ شوینیکی نیشهجیویون لهو كاتهی ریگری دمكرئ له داگیرکردنی زیاتری بالهخانه قهرمبالهكه، كه كیشهی ههیه له بارهی سیستهمی ناوی زیراب.

بههاناوههاتن:

- ۳۶۰۰ كهسی ناواره كهل و پهلهكانی ناومالیان وهرگرتوه بۆ وهرزی هاوین له قهزای فهلوجه له پاریزگای نهبار.
- ۳۶۰۰ كهسی ناواره له قهزاکانی فارس و بهله له پاریزگای سهلاحهدین، كهل و پهلهكانی ناومالیان وهرگرتوه بۆ وهرزی هاوین.
- ۱۰۲۰ كهسی ناواره كهل و پهلهكانی ناومالیان وهرگرتوه بۆ وهرزی هاوین له قهزای تهلكیف له پاریزگای نهینهوا.
- هاوكارانی گروهكان نیش و كارمکانی نوژنكردنهومیان تهواوكردوه له ۷۴ سهنتهری كوكردنهوهی ناوارمکان لهوانه (بالهخانه ئایینیهكان) كه ۱۷۰۰ كهسی ناواره نیشهجی دمكهن له قهزای نهمانیه له پاریزگای واسیت.
- نزیكهی ۲۰۰۰ كهسی ناواره كه له رهشمالهكان ژیان بهسهر دههین له دامهزراومیهکی نافهرمی له قهزای موقدادیه له پاریزگای بهغدا رهشمالهكانیان وهرگرتوه كه هاوكاری تازهكراوه و پهه به بارودوخهكانی شوینی هوانهومیان دههات له ریگهی دابین كردنی سهبه چیمهنتویهكان و ههندی كاری بلوکی چیمهنتو.

بۆشاییهكان و ریگریهكان:

- كهم كورتی كارهبا و ناو بریتین له بۆشاییه سهرهكیهكان له زوربهی شوینهكان لهو شوینهانی كه كهسانی ناواره نیشهجین تیاپاندا له ههبنیه و عامریهت نهلفهلوجه، لهسهر بنهمای راپورتهكان لهلایهن هاوكاران كه كاردمهكن لهسهر ناوچهكه و كاروانه مهیدانیهكان.

تهندروستی

پنیوستیهكان:

- خزمهتگوزاریهكانی چاودیزی تهندروستی سهرمتابی و ناوهندی زور پنیوست بۆ كهسانی ناواره، پهناهران و كۆمهلگا خانهخویكان و كۆمهلگا ناخانهخوئ زیان بهركهوتوومكان.
- هاوكاری زیاتر بۆ بالهخانه تهندروستییه جیگیرمکان و ناردنی تیمه گهروكهكان پنیوسته لهو ناوچهانی كه مملانی تیاپاندا سهرههلهدهات، بۆ كهسانی ناواره كه له ناو خیومتگهكان ژیان بهسهر نابهن، لهوانه له پاریزگاكانی نهینهوا و نهبار و كهركوك.
- دهستنیشان كردنی سهرمتابی ئاگادار كردنهوهكانی نهخووشی و بههاناوههاتنی كاتی دیاریكراو بۆ بلابونهوهی نهخووشیهكان زور پنیوسته.

بههاناوههاتن:

- ۱۹۹۶۳ راپوژکردنی تهندروستی له نیوان ۲۵ تا ۳۱ی تهموز نهجام درابوون.
- ۱۹۲۹ له‌دایک بوون له‌لایهن مامانیکی شارمزا هاوکاری کرابوون و ۵۳۴ له‌دایکبوونی تریش به ریگهی نهشته‌رگه‌ری له ناوچانه‌ی که ناواره ناموختییه‌کان جهختیان له‌سهرکراومهوه جیه‌جی کرابوون.
- خزمه‌تگوزاریه تاییه‌ته‌کان له‌وانه چاره‌سهرکردن و دهرمان بو نه‌خوشیه درێژخایه‌نه‌کان، له‌وانه تهندروستی مینشک و هاوکاری دهروونی-کۆمه‌لایه‌تی بو ناوارمکان و کهسانی زیان به‌رکهوتوو به‌هوی ململانی. له ههفته‌ی ۳۱، دا ۵۷۳۳ حالت خزمه‌ت کرابوون، له‌وانه ۱۹۶۲ نه‌خوش له نه‌خوشخانه خه‌ویندراون.
- هاوکاراتی تهندروستی هاوکاری ده‌کهن له دامه‌زاندنی ۶۴ ستافی تهندروستی بو چوار خه‌وخته‌گی په‌نابه‌ران له پارێزگای هه‌ولێر. له خه‌وخته‌گیانه، ۱۷ ستافی تهندروستی له دارمه‌کران و قوشته‌په و به‌ریزه‌وه، ۱۶ ستاف له باسرمه و ۱۴ ستاف له کهورگۆسک.

بو‌شاییه‌کان و ریگه‌یه‌کان:

- خزمه‌تگوزاریه تهندروستیه‌کان له هه‌ریمی کوردستانی عیراق ئه‌رکیکی زوری به‌سهرشانه‌ویه به‌هوی ئه‌و ژماره زۆره‌ی کهسانی ناواره له هه‌ریم.
- ئه‌و ناوچانه‌ی که به‌هسته‌م ده‌ستیان پێ ده‌گه‌یه‌ندریت و مکو نیگه‌رانیه‌ک ده‌میننه‌وه به‌تاییه‌تی بو تهندروستی و له‌گه‌ل توانا سنورداره‌کان که ماومه‌وه له‌ناو خودی سیسته‌می گه‌یاندنی خزمه‌تگوزاریه‌کانی تهندروستی ناوخۆ و کهمێک له هاوکاران که له ناوچه‌که ناماده‌یه‌کان هه‌یه.
- زیاتر ۸۰ له‌سه‌دای به‌رنامه‌کانی که هاوکاری زۆر پێویست دابین ده‌کهن بو ئاسانکاریه‌کانی تهندروستی له‌و ناوچانه‌ی که جه‌خت‌کرده‌وه‌یه‌کی زوری کهسانی ناواری ناوخۆیی تێدایه هه‌له‌په‌سیردراون به‌هوی نه‌بوونی پالێشتی کردنی دارایی. کهم و کورتی له پالێشتی کردنی دارایی کاریگه‌ری ده‌ییت له‌سهر گه‌یاندنی خزمه‌تگوزاری له‌سهرتاسه‌ری وولات.

نهمن و ناسایشی خوراک

پێویسته‌یه‌کان:

- به‌لایه‌نی که‌مه‌وه ۴,۴ ملیون کهس ده‌خه‌م‌لینرین که پێویسته‌یان به‌ هاوکاریه. هاوکارانی خوراک نامانجیان بریتی یه له گه‌یشتن به ۲,۲ ملیون کهسی زیان به‌رکهوتوو له ژیر پلانی به‌هاناوه‌هاتنی مرویی بو سالی ۲۰۱۵.
- نه‌جامه سه‌رمتاییه‌کان ئه‌وه نیشان ده‌ده‌ن که ۲۲ له‌سه‌دای ئه‌و سه‌روک خیزانانه‌ی که چاوپێکه‌وتنیه‌کان له‌گه‌ل نه‌جام دراوه له هه‌له‌سه‌نگاندنیکی ده‌سته‌گه‌یشتن به پێویسته‌یه‌کانی کهسانی ناواره که له ناو کۆمه‌لگا خانه‌خوینکان نیشته‌جین گوتیان که ئه‌وان نه‌یان‌توانیوه پێویسته‌یه سه‌ره‌که‌یه‌کانیان بو پر بکه‌نه‌وه. له‌سه‌رووی هه‌موو ئه‌وه‌شه‌وه، ۵۲۲۵ سه‌روک خیزان (نزیکه‌ی ۳۱۳۵۰ کهس) چاوپێکه‌وتنیه‌کان له‌گه‌ل کراوه له ۱۴ پارێزگا که ده‌تواندریت ده‌ستیان پێ بگه‌یه‌ندریت.
- له‌و ژماره‌یه، خوراک (۷۴ له‌سه‌دا) و شوینی حه‌وانه‌وه (۶۱ له‌سه‌دا) بریتی بوون له هه‌ره پرئه‌کراوترین پێویسته‌یه‌کان له نیوان ئه‌و سه‌روک خیزانانه‌ی که ناتوانن پێویسته‌یه سه‌ره‌که‌یه‌کانی خویان بکرن له‌سهرتاسه‌ری عیراق.
- خوراک زۆرتهرین راپوژتی له‌سهر کرابوو و مکو پێویسته‌یه‌کی له‌په‌یشینه له دیاله (۹۴ له‌سه‌دا) و سلیمانی (۸۹ له‌سه‌دا). ۶۵ له‌سه‌دای ئه‌و سه‌روک خیزانانه له هه‌ولێر به‌لیسته‌یک خوراکیان به پێویسته‌یه‌کی له‌په‌یشینه داناهه.

به‌هاناوه‌هاتن:

- له رۆژی ۲۹ی تهموز، خوراکي ئاماده بو خواردن بو ماوه‌ی سه‌ رۆژ دابه‌شکراوو بو نزیکه‌ی ۵۰۰ کهس به‌هوی به‌رده‌وامی توندوتیژیه‌که‌مه‌وه راده‌کهن له پارێزگای نه‌عبار. خیزانه‌کان گواسته‌رابوونه‌وه بو پریدی بیزبیز، که پارێزگاکانی نه‌عبار و به‌غدا به‌یه‌که‌مه‌وه ده‌به‌ستتیه‌وه، به‌ دوری ۳۰ کلێو مەتر ده‌که‌وتیه باشوری رۆژناوای به‌غدا.
- دابه‌شکردنه‌کانی ناو خه‌وخته‌گه بو نزیکه‌ی ۲۵۰,۰۰۰ کهس ته‌واو کراون. ئه‌و کهسانه‌ی که له‌ناو خه‌وخته‌گه‌کان ده‌ژین، له‌و شوینیه‌ی که ئه‌وان ده‌رفه‌تی که‌متری نیش و کاربان هه‌یه، به‌رده‌وام پارچه‌ی ته‌واوی خوراک و مرده‌گرن که له‌سه‌دا ۸۰ی پێویسته‌یه‌کانی خوراک پرده‌کاته‌وه.

- نزيكەى ۱,۱ ملیون كەس كە دەكاتە (۲۲۰۰۰۰ خيزان) كە لەگەڵ كۆمەلگا خانەخوینكان ژيان بەسەر دەبەن پارچەى خۆراكى كەم كراوەیان وەرگرتووە.
- دابەشكردنەكانى پەسولە بۆ مانگی تەموز بەردەوامیان ھەبە، لەگەڵ نزيكەى ۴۱۰۰۰۰ كەس لە كۆى پلان بۆدانراوى ۴۸۲۹۴۱ كە دەكاتە (۸۵ لەسەدا) تاكو ئىستا پەسولەكانیان وەرگرتووە. دابەشكردنەكان تەواو دەبن لە دەورەبەرى ۴ ی ئابدا.
- لە مانگی تەموزدا، زیاتر لە ۵۰۰۰۰ كەسى ناوارە كە لە رینگدان پارچەى خۆراكى نامادە بۆ خواردنیان وەرگرتووە بۆ ماوەى سێ رۆژ لە رینگەى ميكانىزمى بەھاناوھەانتى بەپەلە.
- لە رۆژى ۳۰ تەموزدا، پارچەكانى خۆراك دابەش كرابوون بۆ نزيكەى ۴۸۰۰ كەس لە پاريزگای كەربەلا.
- لە رۆژى ۲ و ۳ ئابدا، پارچەكانى خۆراك دابەش كرابوون بۆ ۲۷۷۰ كەس لە پاريزگای بابل.

بۆشاییەكان و رینگەكان:

- كەم و كورتى ئىستای پالپشتى كرنى دارایی بەھاناوھەانتى فریاگوزارى دەخاتە مەترسییەو. ھاوکارانى خۆراك ناچار دەكەرن كە برینى زیاتر نەنجام دەن لە ھاوکارى خۆراك ئەگەر پالپشتى كرنى دارایی زیاتر وەرنەگیریت. ئەمەش تیایدا لەوانە برینىكى تەواو لە ھاوکارى خۆراك بۆ ھەندى لە گروپە سوودمەندبووكان و كەم كرنەوھەك لە پرکردنەوھى جیوگرافى.
- لە ژیر سیناریۆى سەرچاوەى ئىستا و سەرەراى ژمارەىكى زۆرى برینى قەبارەكانى تىچوو، پرۆگرامى خۆراكى جیھانى ناچار دەبیت كە داين كرنى پەسولەكانى خۆراك رابگریت بۆ نزيكەى ۴۵۰۰۰۰ كەس لە كۆتابى مانگی ئەیلول. پرۆگرامى خۆراكى جیھانى پارچەى خۆراكى مانگانەى پینامىنیت بۆ زیاتر لە ۱,۶ ملیون كەس لە دەستپىكى مانگی ئۆكتۆبەر.

پەروەردە

پنویستیەكان:

- نزيكەى ۳,۲ ملیون مندال كە تەمەنى قوتابخانەیان ھەبە دەستیان ناگات بە پەروەردەى جۆرى لە نەنجامى ئەم قەيرانە.
- زیاتر لە ۱ ملیون لەو مندالانەى كە ناوارەن بریتین لەو كچ و كورنەى كە تەمەنى قوتابخانەیان ھەبە. نزيكەى ۷۰ لەسەداى مندالانى ناوارە نزيكەى سالیكى پەروەردەیان لەدەست چوو. لە خێمەتگەكان، تەنھا ۵۰ لەسەداى ئەو مندالانە لە ئىستادا دەستیان دەگات بە پەروەردە. لە كۆمەلگا خانەخوینكان (لەو شوینەى كە زۆربەى كەسانى ناوارەى تیدا دەژین)، بارودۆخەكە زۆر خراپە، لەگەڵ تەنھا ۳۰ لەسەداى ھەر جۆرىكى پەروەردە كە وەریدمگرن.
- لەو شوینەى كە بەرجەستەكراوە، زۆربەى قوتابخانەكان پرېوونەتەو، زۆر قەربالغن و ناتوانن ھەموو قوتابیانى ناوارە لە خۆ بگرن. ئەو قوتابخانە پۆلین كراون بە ریزەى قوتابى زۆر بۆ مامۆستا، ژمارەىكى تەواو مامۆستایانى لىھاتوو و ژمارەىكى سنوردار لە مامۆستایان لەگەڵ مەشقكردن یان لەسەر چاودىرى دەروونى كۆمەلایەتى و ھاوکارى یان پینویستیە تايبەتەكان.

بەھاناوھەانت:

- ۲۲۱۰۰۰ كور و كچى ناوارە كە تەمەنى قوتابخانەیان ھەبە ھاوکارى كراون تاكو دەستیان بگات بە دەرفەتەكانى پەروەردە.
- لە نامادەكارى بۆ سالى خويندن كە لە مانگی ئەیلول و ئۆكتۆبەر دەست پیندەكات، ۵۷ قوتابخانەى فابرىكى تەواو كراون و ۱۴ قوتابخانەى رەشمالى تازە كە دەستگەبشتن بۆ پەروەردەى فەرمى بۆ مندالانى ناوارە داين دەكات لە پاريزگاکانى بەغدا و دەھوك و دىالە و ھولیز و كەركوك.
- ھاوکارانى پەروەردە بەردەوامن لە رىكخستى پۆلەكانى گەبشتن بە خويندن و چالاکىەكانى وەرزى ھاوینە بۆ مندالانى ناوارە لە بەغدا (لە بەھاناوھەانت بۆ قەيرانى نەنبار)، دەھوك و ھولیز و سلیمانى كەركوك كە بەشێكى زۆر گرنگى خويندنى سالى رابردوویان لەدەست چوو.
- تۆماركردنى قوتابى ناوارمکان لە خێمەتگەكان و قوتابخانەكانى كۆمەلگا خانەخوینكان دەستى پینكردووە لە نامادەكارى بۆ سالى ئەكادىمى تازە.

- ھاوکارانى گروپ ھەماھەنگى دەمكەن لە چالاکىھەنگانى گەرانەمە بۇ قوتابخانە و بانگەشە دەمكەن بۇ تۆمارکردنى پېش و مەختەى مندالان، پەرمېدنانى ئامادەى لە قوتابخانە و پلانەنگانى داھەش کردن لە قوتابخانەنگان بۇ كۆمەكەنگان لە ئامادەنگارى بۇ دەستپېكى سالى تازەى خویندن.

بۇشايبەنگان و رېگريھەنگان:

- بەھۆى ئاوارەبەونەنگانى پارېزگای ئەغبار لەمەتەى مانگى نېسان، ژمارەى قوتابیانى ئاوارە زیادى کردووە بۇ ۳۵۰۰۰ قوتابى.
- زیاتر ۷۰ لەسەداى كەسانى ئاوارە دەستیان ناگات بە پەروەردە، بەھۆى نەبەونى توانا.
- نەبەونى ئەمن و ئاسایش دەبیتە رېگر لەبەردەم چالاکىھەنگان بۇ قوتابیان لە پارېزگاکانى ئەغبار و سەلاحەددین.
- نەبەونى پالېشتى کردنى دارابى بۇ چالاکىھەنگانى پەروەردە وەکو بەرەنگارىھەكى بەرچاوە دەمېنیتەوہ لەوانە نەبەونى ژینگە، پەرتووکەنگان و مامۇستایانى لېھاتوو.

كەل و پەلەنگان

بەھانەھاتن:

- ھەولەنگان بەردەوامیان ھەبە بۇ دلتیاکردنەوہ لە خزمەتگوزاریە باوەنگان بۇ ھاوکاران لە پارېزگاکانى ھەولنر و دەھۆک و بۇ فراوانکردنى ئامادەى لە بەغدا بۇ باشتر ھاوکارى کردنى ئۆپەراسیۆنەنگانى باشور و ناوەراست. گروپەكە زانیاری كۆدەكاتەوہ لەسەر توانای كەل و پەلەنگانى ھاوکاران، بۇشايبەنگان و پېویستپەنگان بۇ ئاسانکردنى گواستەوہ و ھەماھەنگى کردن بۇ کاروانە مرۆببەنگان.
- ھاوسەنگى كۆگای خەزن کردن لە دەھۆک توانای بریتى یە لە ۶۵،۹۱ تەن مەتر كە دەكاتە (۶۵،۹۵ مەتر سىجا) لە كەل و پەلە نا خۇراکىھەنگان كە سەر بە چوار ھاوکارانى مرۆببە. ئەو شۆینى كۆگایەى كە لەبەردەستدایە لە ئیستاندا ۴۲۰ مەتر دووچایە. لە ھەولنر ھاوسەنگى خەزن کردن بریتى یە لە ۱۳،۰۹ تەن مەتر كە دەكاتە (۵۸،۸۸ مەتر سىجا) لە كەل و پەلەنگان لەلایەن دامەزراوہى خیزخوای قەتەرى، پلانى بۇ دانراوہ تاكو بنیەدریت لە رۆژەنگانى داھاتوودا.
- پېویستپەنگان لەوانە: توانای خەزن کردنى سنوردار بۇ دانانى پېشومختە و كۆگای لەناكو، بە شۆیەبەكى سەرمەكى لەبەر ھۆكارى رېگرپەنگانى دەستگەبېشتن، گۆرانى خیزرای ژینگەى ئەمن و ئاسایش و زیادبەونى پېویستپە مرۆببەنگان؛ پېویستى بۇ ھەماھەنگى دەستبەجى و بەشدارى پېکردنى زانیاری لە نیوان ھاوکارانى مرۆببە لەسەر رۆشناى سىنارىبۆى ئۆپەراسیۆنى شلەژاو؛ سنوردارکردنى جولانەوہى بارھەلگى مرۆببە و كەسایەتپەنگان لە ناوچە سەرمەكپەنگانى ئۆپەراسیۆن بەستراو بە تېچووە بەرزەنگانى گواستەوہ بۇ ھەندى لەو ناوچانەى كە بەئەستەم دەستیان پى دەگەبەندىرت.

زانیاری لەسەر قەیرانەكە

توندوتیژی بەرفراوان و مەملەتى چەكدارى لە مانگى كانوونى دووہى سالى ۲۰۱۴ لە عىراق سەرى ھەلدا. لەسەرتادا چەختىکردنەوہكە لە پارېزگای ئەغبار، لەگەل شارەنگانى رومادى و فەلوجە بوو كە بە شۆیەبەكى تاپەت زانیان بەركەتووە، توندوتیژی و كارپەگريھەنگانى بە شۆیەبەكى خیزرا گەشەى سەند، كە بوو ھۆى ئاوارەکردنى زیاتر لە ۵۰۰۰۰۰ كەس لە مانگى نايار. لە مانگى حوزەيرانى ۲۰۱۴، داغش، بە يەكەوہ لەگەل گروپە چەكدارەنگانى تر، ھیزشى كەردە سەر موسل و كۆنترۆلى موسل و بەشپىكى گەورەى باكورى عىراقى كەرد، لەوانە ناوچەنگانى پارېزگاکانى دپالە و كەركوك و نەبەوہ و سەلاحەددین. ئەمەش بوو ھۆى بەردەوامى مەملەتى چەكدارى، ئاوارەبەونى بە كۆمەلى ناوخۆبى، پېشپىلكارى راستەقېنە و سېستەماتىكى پاراستنى ھاوولاتیان و مافە سەرمەكپەنگانى مرۆف، چەرانى دەستگەبېشتن بە خزمەتگوزاریە سەرمەكپەنگان، و كۆت و بەندى خراپ لەسەر كۆمەلگا خانەخۆيگان. وەكو دەرنجامێك، ئېستا عىراق لە پېشپىركى داپە لەگەل پېكێك لە گەورەترین قەیرانە مرۆببەنگان لە جېهان، لەگەل زیاتر لە ۸ ملیۆن كەس كە پېویستیان بە ھاوکارى مرۆببە ھەروەك لە مانگى تەموزى ۲۰۱۵.

بۇ زانیاری زیاتر تەكایە پەيوەندى بکەن بە:

سىسپىلپا نەتفۆرس، بەرپىسى كاروبارى مرۆببە،

(attefors@un.org /+964 (0)751 1352880)

دەپفد سوانسۆن، بەرپىسى زانیاری گشتى، swanson@un.org

ژمارەى مۆبایلى عىراق: +964 (0) 7511844379

بەدوا داچوون بۇ نۆتچا بکەن لە عىراق لە تۆرى كۆمەلایەتى تۆبەت @OCHAIraq

بۇ بە دەستپەننایى زانیاری زیاتر تەكایە سەردانى ئەم مآپەرە بکەن: <https://iraq.humanitarianresponse.info>